

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., po jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se za 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vrneajo. Uredništvo in upravnistvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Poročilo o občnem zboru „Narodne Tiskarne“

dné 16. julija 1884.

Predsednik g. dr. V. Zarnik otvori občni zbor in kazaje na bilanco za leto 1883., katero sta gospoda Franjo Souvan ml. in Ivan Vilhar pregledala, konstatira, da je tudi v preteklem letu društvo dobro in uspešno delovalo.

Iz izkaza o dohodkih in stroških posnamemo, da je denarni promet leta 1883. znašal 55 325 gld. 34 kr. Bilanca je pa naslednja: A. Aktiva: Stroji 7082 gld. 46 kr., črke 10 550 gld. 7 kr., mobilije 2293 gld. 13 kr., založne knjige 263 gld. 55 kr., papir 1169 gld. 92 kr., knjižnica 280 gld., barva in bronza 154 gld. 39 kr., ustanovni stroški 1424 gld. 65 kr., vrednost obligacij 2664 gld. 85 kr., naloženo pri obitnej pomočnej blagajnici 1609 gld. 87 kr., dolžniki 3681 gld. 79 kr., v društveni blagajnici konec leta 1204 gld. 40 kr. B. Pasiva: Delniška glavica (408 delnic po 60 gld.) 24 480 gld., zaostala dividenda 1414 gld., za črke 451 gld. 62 kr., za papir 2413 gld. 67 kr., za barvo 65 gld. 45 kr., rezervna zaklada 1527 gld. 70 kr., dobiček 1883. leta 2026 gld. 64 kr.

Glede dividende se je vsprejel upravnega odbora nasvet, da se 1. novembra 1884 pri društveni blagajnici proti oddaji kupona, glasečega se na 1. november 1884 izplača po 3 goldinarje na delnico.

V rezervno zaklado odda se znesek 200 gld., ki bo zdaj znašala 1727 gld. 70 kr.; rezervna zaklada je naložena pri obrtni pomočnej blagajnici na posebno knjižico št. 462.

Ostali dobiček v znesku 602 gld. 64 kr. se prenese na račun leta 1884.

V upravni odbor je bil izvoljen gospod Anton Knez, za pregledovalca računov pa gospoda Franjo Souvan ml. in Ivan Vilhar.

O razvoji Črnogore.

Po zadnji vojni je tudi za Črnogoro približal se čas mirnega razvoja. Dobila je ta država toliko rodovitne zemlje, da more preživeti svoje prebivalstvo in tudi povzdigniti se celo do boljšega blagostanja. Odprla so se celo pota trgovini, če tudi se

sledoja le počasi razvija. Kvarno je bilo za to deželo, ki je že stoletja vedno morala biti na straži, da se mir po vojni ni tako hitro povrnil.

Berlinski kongres delil je dežele na balkanskem polotoku za zeleno mizo, ne da bi bil poznal potrebe tamošnjih dežel in tamošnje razmere. Vsaj nekaj članov bilo je na konferenci, katerim balkanske razmere neso bile prav nič znane, drugi so pa nasproti videli celo nekaj interes v tem, da se meje ob Balkanu tako uredi, da se tamošnje države ne bodo mogle višje popeti in da ne bodo mogle priti do prave samostojnosti, moči in blagostanja. Večino balkanskih narodnosti je tako nesrečna, da je slovanskega rodu, in velik del Evrope čuti kar nekaj strah pred slovanstvom, in vedno dela na to, da bi se preveč ne ukrepilo.

Tako je tudi Črnagora, ki se je najhrabrejše bojevala, morala kmalu po vojni skusiti zlo voljo diplomatov. Njeno mejo uredili so tako, da ni došla onih slovanskih pokrajin, katere je že posedla in si jih prisvojiti želela, katerih prebivalci so želeli priti pod črnogorsko vladno; a odločilo se je, da več drugih krajev v Albaniji, katerih prebivalci neso a Črnogorci iste narodnosti, niti iste vere, in so sploh z njimi v sovraštvo. Zaradi tega se je pa urejenje meje tako dolgo vlečlo in to je bilo povod večjim praskam mej Črnogorci in Albanci. Še sedaj to delo ni rešeno, a vender je upanje, da se bode kmalu rešilo, kakor se to da sklepati iz poročil iz Carigrada. Ta dosedanja negotovost in nedolžnost pa je močno ovirala razvoj Črnogore.

Zdaj pa, ko se bode umirila dežela, začel se bode notranji razvoj dežele. Črnogorska vlada, zlasti knez je vedno v skrbi za blagor dežele. Podlaga blagostanju vsake dežele so dobre šole. Zato si sedaj knez Nikita prizadeva, da se, kolikor je mogoče, ustanovi ljudskih šol, po večjih krajih in v mestih pa tudi meščanske šole. Da pa ne bode primanjkovalo učiteljev, ustanovilo se bode v kratkem tudi učiteljske na Cetinji. To je dokaz, da Črnogorci neso tako divji narod, kakor mnogi mislijo in znajo kaj dobro ceniti blaginjo omike.

Uprava v Črnej gori bila je dosedaj jako pomanjkljiva. Delokrog serdarjev in vojvodov bil je jako nedoločen, in sploh so bile vse zadeve finančne, administrativne in sodnijske združene. Poleg tega pa

tudi ni bilo še določenih zakonov, in se je sploh sodilo in uradovalo po starih navadah. V prejšnjih časih tudi ni bilo moč gledati na zboljšanje uprave, ko so morale vse oči biti obrnane na zunaj.

Taka uprava je zadostovala za prejšnje čase, ko še država ni bila tako razvijena in tudi njene dolžnosti nasproti drugim državam neso bile tolike. Drugače je pa sedaj. Zato je knez že lani naročil dru. Bogišiću sestaviti zakone za Črno goro in dotično delo bode kmalu končano. Sedaj pa hoče začeti urejenje uradov. Pred vsem namerava se, urade razdeliti v sodnijske, administrativne in finančne. Skušnja je namreč pokazala, da dosednji način ne velja in da treba deliti delo.

Ta preorganizacija uradov se pa ne bode kar čez noč zvršila, ampak polagoma, kolikor bode možno dobiti spretnih močij, in se bode potem vedno popolnjevala z ozirom na potrebe in napredek izobraženja dežele.

Knez pa nikakor neče upravljati svoje države proti volji naroda, ampak vedno v soglasji z njim. On dobro ve, da je Črnagora le po skupnem delovanju vseh Črnogorcev se obvarovala turškega jarma, in ohranila svojo svobodo, ter postala to, kar je. Ve pa tudi, da more dalje napredovati s skupnim delovanjem vseh njenih članov, zato se pa pri vseh važnejših zadevah hoče vprašati narod za svet.

Že davno je v Črnejgори navada, da se v važnih zadevah skliče skupščina. Zato sicer sedaj ni nikakih posebnih določil. S daj pa hoče knez tudi to zadevo urediti, in se bode skupščina sklicavala redno, z začetka vsako tretje 1 to, pozneje pa tudi po večkrat, ako bodo to zadeve zahtevale. Tako bode Črnagora postala ustavna država v pravem pomenu besede. Njena ustava bode pa imela še ta prednost, da bode že z začetka imela neko zgodovinsko podlago. Nobene dvojbe ni, da bode tako ustava boljša, ki se bode izcimila iz že obstoječih naprav in naved, nego one, ki jih skujejo pri uradnih mišah, večina naroda pa o njih dolgo nema nikakega pojma.

Notranja preorganizacija te države bode pa tudi povzdignila njeno moč in vpliv na zunaj. Ker še ta narod ni spriden, ampak zdrav in trden, ob jednem pa tudi jako priljubljen pri drugih slovanskih narodih na Balkanu, in ga vlada kneževska

LISTEK.

Knez Serebrjani.

(Ruski spisal grof A. K. Tolstoj, poslovenil I. P.)

XL. Poglavlje.

Poselstvo Jermaka.

(Dalje.)

Po tem ubojstvu je Ivan v mračnem obupanju sklical dumo (šod bojarjev), objavil, da hoče iti v samostan, in ukazal je voliti družega carja. Na ponižne prošnje bojarjev je pa ostal na prestolu in omejil se na samo kesanje in bogata darila: pa kmalu so se zopet začele moritve. Tako je po svedočenju Oderborna dva tisoča tri sto ljudij obsedil na smrt, ker so prepustili sovražnikom razne trdnjave, če tudi se je sam Batori čudil njihovej hrabrosti.

Zgubljajoč ozemlje drugo za drugo, stiskan od vseh strani od sovražnikov, videč notranji razkroj carstva, bil je Ivan hudo potrjen v svoji prevzetnosti in to njegovo mučno čuvstvo kazalo se je tudi v njegovem obnašanju in njegovej vnanjosti, na obleko ni več pazil, visoka postava se mu je sklonila,

oči so se mu zmračile, spodnja čeljust se mu je doli obesila kakor pri starcu; samo v prisotnosti družih se je premagoval, ponosno se postavljaj in zaničljivo gledal po svojih dvornikih, če ni kdo zapazil upadanja njegovega duha. Te trenutke je bil še strastnejši, kakor za časa svojega veličja.

Ta žalostni čas prišla je vest iz vstoka, nepričakovana vest, ki je obodila vsa srca in spreobrnila občno gorje v veselje.

Iz oddaljenih bregov Kame prišli so v Moskvo sloveči trgovci Strogonovi, sorodniki onega gosta, ki je ozdravil Godunova. Oni so imeli od carja darovane pravice na puste kraje Permske zemlje, vladali so tam nezavisno od Permskih namestnikov, s svojo upravo in s svojimi četami, pod jednim pogojem, da so branili meje pred divjimi sibirskimi narodi, našimi nedavnimi in nezanesljivimi davkopodvrženci. Vznemirjevani v svojih lesenih trdnjavah od hana Kučnma, sklenili so, dvigniti se za Kamen-Pojas in sami napasti sovražno emljo. Da bi pa mogli izvesti to namero, obrnili so se do nekaterih razbojniških, ali kakor so se sami nazivali, kozaških atamanov, ki so tedaj pustošili s svojimi četami bregove Volge in Dona. Glavnejša izmej njih

sta bila Jermak Timofejev in Ivan Koljco, ki je bil obsojen nekdan na smrt, pa se je na čudovit način izmuznil carskim strelcem in za dolgo časa se izgubil, da se ni nič čulo o njem. Ko so dobili od Strogonovih darove in pismo, katero jih je klicalo na slavno in častno delo, uzdignili so Jermak, Koljco in trije drugi atamani prapor na Volgi, zbrali razbojniško četo in odpravili so se na klic Strogonovih. Štirideset ladij bilo je takoj naloženih z živčjem in orožjem, ter mala četa je, ko je odpravila molitve za srečen pot, odrinila pod poveljstvom Jermaka, pojoč vesele pesni gori po reki Čusovi proti divjim Uralskim goram. Razbijajoč povsod sovražna plemena, vlačili so brodove od reke do reke, prišli do bregov Irliša, kjer so razbili in ujeli glavnega sibirskega vojskovodjo, Mametkula, in vzeli mesto Sibir na visocem in strmem bregu Irliša. Nezadovoljen s tem zavojevanjem, šel je Jermak še dalje, podvrgel vso zemljo do Obe, in prisilil premagane narode po ljubovati njegovo krvavo sabljo v ime Ivana Vasiljeviča, carja vse Rusije. Tedaj se le je poročil Strogonovim o svojem uspehu in h kratu poslal ljubljenegega svojega atamana v Moskvo pokloniti se carju in ponuditi mu nove dežele.

rodovina, ki je res te časti vredna, zato mu je najbrž odločena še važna naloga v zgodovini. Morda postane ravno Črnagora, najčvrstejša, če tudi najmanjša država na Balkanu, kedaj načelnica balkanske državne zveze. Vse je mogoče, saj je tudi iz malega Piemonta postalo italijansko kraljestvo, iz male Prusije mogočno nemško cesarstvo. Tako utegne še Črnogoro čakati velika bodočnost, saj zgodovina uči, da se one države krepé in naraščajo, kjer se vlada in narod podpirata vedno drug drugega in to je v Črnejgori.

Občna delavska bolnišna blagajna.

Kakor smo iz tukajšnjih časnikov poizvedeli, zbralo se je dne 28. junija v tukajšnji magistratni dvorani nekaj znanih liberalnih (?) gospodov, katere je kar iznenadoma obsenčil duh človekoljubnosti, v posvetovanje, kako pomagati revnemu obolelemu delavcu in pomočniku.

To početje — samo na sebi hvale vredno — ima pa le jedno napako, in ta je, da so si gospodje za veliko časa prepoznali izmislili, storiti to, kar so brez njih svetov in podpore delavci davno že sami storili. Mi smo sicer popolnoma prepričani, da „iz tega žaklja ne bode moke“ — hočemo pa to posiljeno človekoljubje označiti, kakor to, kar je v istini — „humanitarnejše, Pt“.

Nečemo posebe naglaševati, da v Ljubljani že od leta 1870. sem obstoji delavska bolnišna blagajna, katera pa le zato ne napreduje, ker se je po prizadevanji somišljenikov omenjene gospóde ločila od delavskega društva, in ker se je že l. 1872. po enem delu tačasnih odbornikov, mej katere je spadal tudi pisatelj teh vrstic, — nameravana in do podpisa pogodeb že urejena zveza z drugimi avstrijskimi in tudi z občno Dunajsko bolnišno blagajno, po večini „tudi“ liberalnih odbornikov zavrgla.

Takrat imenovala se je taka zveza nevarna in že davno umrla „Laibacher Tagblatt“ udrihal je neusmiljeno po onih „socialnih demokratih“, ki so bili za zvezo z bolnišnimi blagajnami. A sedaj čez 12 let spomnili so se ti gospodje, da obstoji neka zveza avstrijskih bolnišnih blagajn, pisali so tja in nemški prvaki, doktorji in drugi, stopili so v razgovor z zloglasno Dunajsko delavsko blagajno. Skoraj bi stvari ne mogli verjeti, ko bi ne vedeli, da je ona blagajna jednako nasprotna zadrugam in združnim blagajnam, kakor naši liberalni gospodje, kojim je sedaj, ko obstoji že mnogo izvrstnih blagajn in je tudi vsaka posamična zadruga po postavi zavezana na bolnišno blagajno napraviti — še le v glavo palo, storiti tudi nekaj za zboljšanje delavskega stanja.

Dvomimo, da bi bile osnovelem tega novega društva znane najnovejše odločbe ministerstva v zadevah bolniških blagajn, akoravno so tolikanj važne, da utegne morebiti še le državno sodišče, na katerega se je vodstvo centralnega društva obrnilo, stvar rešiti — a najbrže ne po nazorih društva.

Vse delavske bolnišne blagajne so namreč ustanovljene na podlagi društvene postave od 15. novembra 1867. l., a kakor razvidimo iz vladinih odlokov, ki so v teku lanskega in letošnjega leta došli več kot desetim v zvezi avstrijskih blagajn stoječim društvom — in pa tudi tukajšnjemu čevljar-

skemu podpornemu društvu, ne dopušta vlada najmanjše premembe pravil glede uplačevanja in izplačevanja, temveč zahteva, da se ta društva preustroji po postavi od 26. novembra 1852. l., in zraven tega pa še posebno opozoruje, da uplačevanje v tako društvo nikogar ne oprosti po obrtni postavi določenega uplačevanja v združno bolnišno blagajno.

Ker bode tedaj brezdvomno ustanoviti zadruga, ž njimi pa tudi bolnišne blagajne, ne preostaje prav nobene potrebe več ustanovljati občno blagajno, ker se s tem obrtnike in delavce v novič poskuša begati in v prepir spraviti. Če pa ta odbor misli, da bode one bolnišne blagajne, ki sedaj že dobro stojijo, in pa združne pod svoja krila dobil, se daleč moti. Obrtniki imajo po obrtni postavi tretjino vseh dohodkov v blagajno uplačevati, zato bodo pa svoje in svojih delavcev premoženje s slednjimi vred prav lahko sami gospodarili in ne potrebujejo za blagajničarja nikogar, najmanj pa ljudij, ki dejansko za take namene svojega žepa še nikdar odprli neso in koji z ustanovljenjem take blagajne ne nameravajo družega, nego paralizovanje jim neprijetne organizacije obrtnega stanu!

Mi popolnoma pripoznamo vrednost zveze bolniških blagajn in smo to že 12 let pred temi gospodi izpeljati skušali — a sedaj nismo več za tako zvezo, ker nam ne daje dovolj sigurnosti in ker oslabi veljavo zadrug. Zadrugam pa je zveza dopuščena in tako bode lahko vsak strok posebe stopil v zvezo z enakimi obrti po drugih mestih. To bode ne le mojstrom, temveč tudi delavcem bolj ugajalo, ker se vsi nikakor še ne strinjajo z onimi načeli, ki so pripeljali delavske stanove mej gospodovanjem najliberalnejših načel — na beraško palico.

Dobrohotni in ljudomili novi odbor za ustanovljenje občne delavske bolnišne blagajne na Kranjskem sme svoje delo pač ustaviti, kajti mej obrtnim in delavskim stanom ne bode našel simpatij, najbrže pa tudi ne pri vladi, katera bode na vsak način pospeševala ustanovljenje postavnih združnih bolnišnih blagajnic.

„Obrtnik“.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. julija.

Auspitz, katerega je Brnska trgovska zbornica izvolila v moravski deželni zbor namesto dr. Promberja, je pred volitvijo v daljšem govoru svojim volilecem razkladal svoj program in je mej drugim tudi rekel, da mora biti delovanje deželnega zbora bolj administrativno, kakor pa politično. Samo v sporazumljenji z vlado more deželni zbor doseči kake uspehe, in on smatra za dobro znamenje to, da je večina prejšnjega deželnega zbora dobila dobro spričevalo od namestnika konci zasedanja, in to spričevalo je zagotovilo da ustaverno zastopstvo moravskih mest, kakor se tudi zaveda svojega nemškega izvora, vselej rado ustreza opravičenim željem slovanskega prebivalstva, in se bode vedno prizadevalo voditi deželne zadeve kolikor je mogoče z objektivnostjo in nepristranostjo, ter se bode zdržljivo obnašalo, kakor se spodobi stranki, ko se vlada nagiblje k njej.

Pri volitvah v kmetskih občinah v Šleziji izvoljenih je 6 Nemcev in trije Poljaki. V prejšnjem deželnem zboru bilo je iz te volilne skupine 7 Nemcev in samo dva Poljaka. Tedaj so Nemci izgubili

jeden sedež. Slovani zopet ne bodo dobili nobenega zastopnika v deželnem odboru, ker ni misliti, da bi Nemci, ki so v večini, volili kakega Slovana. Gospodarili bodo še na dalje sami v deželi, in zatirali slovanski živelj. Kdaj že vendar pridejo tudi za šlezjske Slovane boljši časi!

Levovski mestni zbor je sklenil za rusinske učence v vseh mestnih šolah osnovati posebne paralelne razrede, ako bi se v kak razred upisalo najmanj štirideset učencev, katerih stariši bi naznani rusinski jezik za njih materni jezik. Tako se misli mestni zbor izogniti gradjenju posebne rusinske šole.

Italijanski poslanci tirolskega deželnega zbora so stavili v torek predlog, da se Tirolsko razdeli v dva dela. Ta predlog se glasi: „Visoka zbornica naj sklene: 1. Da se za italijansko Tirolsko (okrožje namestniškega oddelka v Trientu) uvede na podlagi zakona z dne 5. marca 1862. poseben okrožni zastopstvo (okrožni zbor) za zastopanje tamošnjih interesov; 2. da se število poslancev tega okrožnega zbora in njih izvolitev določi po 19. članu omenjenega zakona; 3. da sme okrožni zbor svojega predsednika (presidente circolare), katerega mora cesar potrditi, sam voliti, ravno tako okrožni odbor (giunta circolare), katerega kompetenca bode ista, kakor je kompetenca deželnega odbora; 4. v delokrog okrožnega zbora bi spadale: a) občinske zadeve po občinskem zakonu in članu 18. državnega zakona z dne 5. marca 1862; b) deželnokulturne zadeve; c) zadeve nauka in bogočastja; d) javne zgradbe, blagodejni in drugi zavodi, katere vzdržuje samo italijansko Tirolsko; e) uprava premoženja in fondov tega dela dežele in onih vsot, katere bi deželni odbor po razmeri odkazal italijanskemu delu dežele iz deželnega zaklada; f) letni proračun od e); g) sistematizovanje, uradnih mest in plač pri okrožnem odboru, imenovanje, upokojenje, in disciplinarske pravice; h) razpisanje in pobiranje okrožnih doklad na neposredne davke za nepokrite stroške od e) po 21. članu državnega zakona z dne 5. marca 1862; 5. da se bode smelo proti sklepom okrožnega zbora pritožiti na deželni zbor, kateri si pridruže vse zadeve, ki se tičejo vse tirolske dežele, nerazdeljenih fondov in splošnih statutov; 6. da na podlagi zgornjih točk deželni odbor pripravi načrt zakona, kateri se predloži v obravnavo in sklepanje prihodnjemu deželnemu zboru.“

Vnanje države.

Komisija francoskega senata za pretresovanje predloge o reviziji ustave je skoraj jednoglasno sklenila, da ni nobenega povoda. spremeniti član 8., ki se tiče finančnih pravic senata. Danes se bode ta komisija posvetovala s Ferryjem o jamstvih, ki se imajo zahtevati od zbornice, pred dovoljenjem revizije ustave. Še vedno je tedaj dvomljivo, ali bode senat dovolil revizijo. Če jo bode, snide se kongres v oktobru.

Kakor smo že jedenkrat omenili, namerava rumunski kralj obiskati srbsko kraljevo obitelj v Belemgradu. Ta obisk nek ne bode imel nikakega političnega pomena, a je samo akt uljudnosti. Kralj hoče samo povrnuti lanski obisk srbskega kralja v Bukareštu. Ostal bode dva dni v Belemgradu.

Članom pruskega državnega sveta se je že naznanilo, da se sovet snide v oktobru v Berlinu.

Pri ožjih volitvah za belgijski senat v Bruselji in Nivelles je izvoljenih 9 liberalcev, v Tournay pa jeden konservativec. Konservativci imajo sedaj v senatu 45 glasov, liberalci pa 26.

Turčija se je obrnila da velevlastij z okrožnico, v katerej zahteva na podlagi njenih naredb za redno mejnarodno pošto službo, da se zatvorijo izvanjski poštni uradi.

Neko pismo od katoliškega misijona v Centralnej Afriki pravi, do je skoraj gotovo, da

S tem veselim naznanilom prišli so Strogonovi k Ivanu in kmalu za njimi prišlo je Jermakovo poselstvo.

Veselje v mestu bilo je nečuvno. V vseh cerkvah je bila slovesna služba božja, vsi zvonovi so zvonili kakor na Veliko noč. Car se je prijazno razgovarjal s Strogonovimi in naznačil je slovesen vsprejem Ivanu Koljcu.

V velikej kremeljskej sobani, obdan z vsem bleskom carskega veličja, sedel je Ivan Vasiljevič na prestolu v zlatom obšitej obleki, olepšani s svetimi podobami in dragimi kamni. Na njegovej desnici stal je cesarjevič Teodor, na levisi — Boris Godunov, Okrog prestola in durij razmeščeni so bili carski telesni stražniki bojarskega rodu, v belih atlasastih kaftanih, vezanih s srebrom, s krasnimi sekirami na plečih. Vse dvorana je bila napolnena s knezi in bojari.

Obodren z naznanilom, katero so prinesli Strogonovi, gledal ni Ivan več tako mirno, in na njegovih ustnih se mu je celo pojavil zmešljaj, ko se je obrnil k Godunovu s kako opazko. Pa njegov obraz se je že bil silno postaral, gube so postale globokejšje, na glavi mu je ostalo malo las, a brada mu je skoro popolnem izpala.

Boris Teodorovič se je poslednja leta hitro pouzdigoval. Postal je svak cesarjeviča Teodora, s katerim se je poročila njegova sestra Irina in zavzemal je zdaj važni čin najvišjega konjarnika. Pri poveljujejo, da je car Ivan Vasiljevič, ko je hotel pokazati, kako sta Godunov in sinaha priljubljena njegovemu srcu, uzdignil jedenkrat tri prste in rekel, dotakniviši se jih z drugo roko:

„Ta je Teodor, ta Irina, ta Boris; kakor bi bilo moje roki jednako hudo, ako bi mi katerega teh prstov odsekali, tako bi tudi bilo mojemu srcu jednako težko izgubiti katerega koli teh treh mojih ljubljencev.“

Taka nenavadna milost ni rodila v Godunovu prevzetnosti in ošabnosti.

Bil je, kakor poprej ponižen, prijazen z vsakim, zdržljiv v govorjenji, samo ponosneje se je držal, prav kakor se je spodobilo njegovemu visokemu stanu.

Vendar ni brez škode svojemu pravstvenemu vplivu. Godunov dosegel takega upliva in takih uspehov, da se ni posrečilo njegovemu gibnemu delom, katerih ni odobraval nje gova vest. Tako se je, videč v Maljuti premočnega tekmeča in zgubivši upanje ponižati ga v očeh

Ivanovih, sprijaznil z Maljuto, vzel njegovo hčer. Dvajset let, ki jih je preživel pri prestolu tacega carja, kakersen je bil Ivan Grozni, neso mogle kar tako minuti za Borosa Teodoroviča, tudi v njem se je že bil izvršil oni britki prevrat, ki je bil v stanu, po mnenji vrstnikov, preobrniti v hudodelca človeka, obdarjenega z najboljšimi lastnostmi.

Gledóč cesarjeviča Teodora, se ni bilo moč ubraniti misli, da sti slabi ti roki, ki bosti morali po Ivanovej smrti voditi državo. Niti najmanjše duševne sile ni bilo zapaziti na njegovem prijaznem in mrtvem obrazu. Bil je že dve leti oženjen, pa njegove poteze so ostale še otročje. Bil je majhne rasti, slabega telesa, bledega in suhega obraza. Pri tem se je pa vedno smehljaj in plašno gledal. Širile so se govorice, da je car, žalujoč po svojem staršem sinu, večkrat rekel Teodoru: „Ti si se rodil za cerkvenega strežaja, ne pa za carjeviča!“

„Pa Bog je milostljiv,“ mislili so mnogi: „če tudi je carjevič slab, pa dobro je, da se ni zvrigel niti po očetu, niti po staršem bratu! — Pomagal mu bode pa njegov svak Boris Teodorovič. Ta ne bode pustil propasti države!“

Šepetanje dvornikov mej seboj v dvorci so pretrgali glasovi tromb in zvonjenje zvonov. V dvorano

pade Chartum. Ko je pal Berber bilo je strašno mesarjenje, razen kristijanov pobitih je tudi več mahomedancev od njih istovercev.

Dopisi.

Iz Zatiško-litijskega okraja 14. julija. [Izv. dop.] (Še nekaj o zadnji učiteljski konferenci.) Vaš cenjeni list je sicer že donesel poročilo o učiteljski konferenci, ki se je dne 2. julija t. l. vršila o Zatičini; kljub temu sem preverjen, da bodete tudi še nekaj podrobnostij o tej v marsičem zanimljivej skupščini vzprejeli.

Naš okraj je po prebivalstvu eminentno slovenski, za to tudi pri nas ni niti jedne nemške šole. In vendar je to skupščino učiteljsko otvoril okrajni šolski nadzornik Beno baron Taufferer z nemškim govorom in pozdravom; ravno tako jo je tudi zaključil z nemškim govorom. Govorivši o stanju šol poudarjal je baron Taufferer gledé pouka v nemškem jeziku, da se na nobeni šoli ni dosegel predpisani cilj, to je, da se ni toliko doseglo, da bi otroci znali nemško govoriti. — Aha zdaj vemo kam pes taco moli. — Izid volitve dveh odposlancev v deželno šolsko skupščino nas ni nikakor iznenadil, iznenadilo nas je tem boljše to, da se je ta volitev vršila, ne da bi bila na dnevnem redu in proti tacemu ravnanju in postopanju moramo odločno protestovati. Zakaj je g. baron tako postopal, to sam najbolje ve, gotovo je prepričan bil, da bi se bila volitev vse drugače izvršila, ko bi učitelji prej kaj vedeli. Da pa učiteljice še nemajo vedno posebnega značaja in odločnega postopanja v narodnem oziru, to je žalibog vedno še istina; čutijo se še vedno bolj nemške „frajlice“ kakor narodne učiteljice in za to tudi ne podpirajo narodnih učiteljev pri tacihih prilikah! H koncu pa še nekaj! Pravijo, da je vlada pravična in poštena in da spoštuje enakopravnost! Kje pa je vendar za Boga svetega to utemeljeno, da je okrajni šolski nadzornik popolnem slovenskega okraja mož, ki niti pravilno slovenski govoriti ne zna, ki le lomi kranjsko špraho! Ali ni to vneboupijoča krivica, ki se godi ubozemu trpečemu narodu slovenskemu? Ali vendar ni na Dolenjskem nobenega sposobnega pedagogično izobraženega učitelja, ki bi mogel ta posel bolje opravljati kakor nemški baron? Tak mož, ki toži, da slovenski otroci ne govore nemški, ta je nadzornik slovenskih šol? Ali ne karakterizuje ta jedini slučaj, kako dobro se nam Slovencem — pardon kranjskim Slovencem (da me bodo tudi politikarji posebne baže razumeli) godi! —

Iz Zatičine 16. julija. [Izv. dop.] (Požar.) Dne 9. t. m. gorelo je v vasi Škrjanče. Pogorelo je dvema gospodarjema nekaj gospodarskih poslopij in živine. Škoda znaša okoli 1500 gld. Jeden gospodar bil je zavarovan pri zavarovalnem društvu „Feniksu.“ Zažgal je nek otrok, kateri se je igral z žveplenkami. Hvala Bogu, da ni bilo sapa, drugače bi gotovo požar uničil vso vas. Pohvalno moramo omeniti, da sta takoj prišla na mesto požara Višnjiški župan Anton Štepec in Poljski župan France Spindal s svojima brizgalnicama, da bi odvrnila veliko nesrečo, ki je pretila vasi, tudi c. kr. žandarmarija je krepko pomagala. Tudi Zatičani so hoteli iti Škrjančanom z brizgalnico na pomoč, ko so pa zve-

so prišli, spremljevani od šestih stolnikov, poslanci Jermaka, za njimi pa Maksim in Nikita Strogonova z njihovim strijem Semenom. Za njimi so nesli drage kože, razna čudna orodja in mnogo nenavadnega orožja, kakeršnega še prej ni bilo videti.

Ivan Koljco, ki je stopal na čelu poselstvu, bil je kakih petdeset let star mož, srednje rasti, krepke postave, bistrh presunljivih očij, črne goste, sem ter tja že posivele brade.

— Veliki car! — rekel je, ko se je približal k stopnicam prestola: — kozaški tvoj ataman Jermak Timofejev, in vsi volžki kozaki, kateri so bili v tvoji nemilosti, prizadevali so se poravnati svoje krivice, in poklanjajo zdaj tebi novo carstvo. Prideni, veliki car, k privojevanima tvojima carstvoma k Astrahanskemu in Kazanskemu, še Sibirsko, dokler te Najvišji ohrani na svetu!

Ko je izgovoril svoj kratki govor, pal je Koljco s svojimi tovariši na kolena in globoko se priklonil carju.

— Ustanite, dobri slugi moji! — rekel je Ivan. — Kdo bo še omenjal, kar je bilo, temu izbijem oko, prejšnja nemilost spremeni naj se v milost. Pojdi semkaj, Ivan!

In car mu je podal roko, Koljco je ustal, a

deli, da grajščinska brizgalnica ni za nobeno rabo, vrnil so se zopet domov. To se nam zdi vendar nekoliko preveč domače, da nema grajščina nobene rabljive brizgalnice. Kaj bi bilo, ko bi se ogenj unel v grajščinskem podstrešji ali kje v vasi — kje bi se dobila poštena brizgalnica, ako je grajščina sama nema, kajti posamične občine imajo jako majhne brizgalnice, katere bi pri velicem požaru gotovo nič ne izdale. Visoki erar bi moral gotovo bolje skrbeti za erarična poslopja, on jako malo ali nič ne stori. — Še mnogo se bi dalo o tem govoriti, a prihraniti si hočemo to za drugo bolj ugodno priliko.

„Glasbena Matica“.

Ker je „Glasbena Matica“ zaključila dne 6. julija t. l. svojo glasbeno šolo, šteje si nje odbor v prijetno dolžnost, objaviti slavnemu občinstvu nekoliko podatkov o delovanju te šole. Da bode možno soditi o napredku in uspehih šole „Glasbene Matice“, treba je poročati o dobi od zaključka prvega šolskega polletja, to je od 1. julija 1883 do javnega izpita dne 9. marca 1884. Šola „Glasbene Matice“ oživotvorila se je dne 15. aprila 1882, ter je imela do 1. julija 1883 jednega učitelja za gosli, jednega učitelja in jedno učiteljico pa za glasovir. V tej dobi obiskavalo je šolo 28 učencev in sicer 18 moškega in 10 ženskega spola. Vežbalo se jih je 14 na glasoviru in 14 na goslih. Pouk obsežal je skupno 250 ur, bil je brezplačen in tako urejen, da se je poučevalo na goslih k večjemu 5, in na glasoviru k večjemu 4 učenci v jedni uri. Ker je bil uspeh povoljen, prirastek učencev vedno večji in ker je bila dalje obljubljena tudi denarna pripomoč, ukrenil je odbor, da se razpišeti dve učiteljski mesti na tej šoli in sicer jedno s stalno plačo 500 gld. in drugo s stalno plačo 200 gld. Uvaževaje dalje slabo denarno stanje društva, ustanovila se je šolnina in sicer za vsakega učenca jeden gold. na mesec, ter se v principu odobril nasvet, poučne ure pomnožiti in toliko učencev vsprejeti, kolikor se jih oglasi. Novo šolsko leto pričelo se je dne 15. sept. 1883. Poučevali so sledeči gg.: Stiaral (na goslih), pl. Janušovsky (na glasoviru) in od početka gledališke sezone tudi g. Wiedemann, kateremu je odmenjeno bilo mesto stalnega učitelja.

Navzlic temu, da se mej letom neso vsprejemali pričetniki, rastlo je vendar število učencev od dne do dne. Bilo jih je 45—50 in od teh se jih je vežbalo povprečno 25 na glasoviru in isto toliko na goslih. Mej temi bilo jih je 22 ženskega spola. Najmlajši učenec bil je star 7 1/2 leta, najstarejši 16 let. Poučevalo se je vsak teden povprečno 12—14 ur na glasoviru in 12 ur na goslih.

V preteklem šolskem letu obiskovali so šolo samo pričetniki, zaradi tega bil je tudi samo jeden razred za vežbanje na glasoviru in goslih; ker so pa tekom leta nekateri učenci zelo napredovali, ter vrhu tega ustopili tudi še drugi že nekoliko zvežbani, navstala je potreba, da se je ustanovilo za poučevanje na glasoviru 5 razredov, za gosli pa dva. Vsled vedno rastočega števila učencev in poučnih ur šolski prostori neso več ugaiali, ker so bili premajhni; treba je bilo tedaj v najem vzeti še jedno sobo.

(Konec prih.)

da bi ne stopil naravnost na s škrlatom pregrneno stopnice prestola, vrgel je na nje najprej ovčjo kožo, stopil z jedno nogo na njo, nizko se priklonil carju, ter pritiskal svoja usta k Ivanovej roki, kateri ga je uždignil in poljubil na glavo.

— Zahvalim te preblaga in presveta Trojica, — rekel je car in priuždignil oči k nebu: — nad menoj vidim vsemogočnost božjo, ko me stiskajo sovražniki in moji bližnji z ljutostjo skušajo pogubiti me, dodeli mi neskončno milostljivi Bog zmago nad pagani in slavno povečanje moje države!

Zmagovito se je ozrl po bojarjih in pristavil z groznim pogledom:

— Ako je Bog z nami, nikdo nas ne premaga! Kateri imajo ušesa naj slišijo!

Pa baš zdaj je čutil, da se zaman prizadeva motiti splošno radost in obrnil se je h Koljcu s prijaznejšim pogledom:

— Kako ti dopade v Moskvi? Ali si že videl take palače in cerkve? Ali, morda, si že bil kdaj tukaj?

Koljco se je skromno in zvito zasmeljal in kakor bi bila belost njegovih zob razsvetila njegov zagorel obraz.

— Kje bomo mi, mali ljudje, videli taka čuda!

Domače stvari.

— (Volitve v deželni zbor kranjski.) Ker se je četvorica deželnih poslancev odpovedala svojim mandatom, razpisane se nove volitve: **V 25. dan avgusta t. l.** bode volitev jednega poslanca za kmetijske občine v volilnem okraji: Postojina, Logatec, Senožeče, Lož, Ilirska Bistrica.

V 26. dan avgusta t. l. bode volitev jednega poslanca za mesto Kočevsko in za Ribnico, namesto odstopivšega poslanca g. Braune-ta.

V 27. dan avgusta t. l. pa volitev dveh poslancev iz skupine veleposestnikov, namesto odstopivših gg. dra. R. Schreya in grofa L. Blagay-a.

— (Odbor „Sokola“) je v večerajšnji seji g. profesorja Šukljeja zaradi njegovih neutemeljenih napadov na društvo in odbor jednoglasno izključil izmed članov „Sokola“.

— (Avtodafé.) Predvečerašnje število najnovejšega dnevnika so v nekei restavraciji zaradi neosnovanega napada na „Sokole“ in narodnjake slovesno sežgali.

— (Gospod vitez Schneid) povrne se v 19. dan t. m. v Kamnik.

— (Imenovanje.) Gg. pravna praktikanta Alojzij Dekleva in Fran Jakše imenovana sta avskultantoma za Kranjsko.

— (Trgovska in obrtna zbornica) ima v petek dne 18. julija 1884 ob 6. uri zvečer sejo v mestni dvorani z dnevnim redom: 1. Zapisnik zadnje seje. 2. Poročilo o načrtih zakona ob odpravi zlorabe pri raznem blagu gledé dolgotne mere in števila kosov. 3. Poročilo o napravi zadrug. 4. Poročilo o prošnji za somnje: a) v Dragatuš-u, b) v Vinjem vrhu, c) v Hinterbergu, d) na Vrhuiki. 5. Posamični nasveti.

— (Lajbaberica) je te dni v nekem „poslanem“ z veliko nevoljo pripovedovala, da se je zadnje nedeljo zjutraj mej 2. in 3. uro s topiči streljalo tik Ljubljanskega Grada in tako motil nočni mir. A streljalo se ni niti na Gradu, niti tik Grada, ampak v Kosezah in v Vodmatu. V Kosezah bilo je povod žegnanje (sv. Margareta), v Vodmatu pa patrijotična slavnost.

— (Vabilo k veselici,) kojo priredi narodna Čitalnica Ljubljanska dne 20. julija 1884 povodom obletnice bivanja Nj. Veličanstva v Kranjski na korist svojemu fondu. Vspored: 1. Koračnica, svira vojaška godba. 2. Tittl: „Slovaške melodije“, svira vojaška godba. 3. Förster: „Sokolska“, možki zbor (nov.) 4. Metra: „Die Welle“, valček; svira vojaška godba. 5. Verdi: Finale iz opere „Don Carlos“, svira vojaška godba. 6. Lisinski: „Predivo je prela“, čveterospev. 7. Millöcker: „Die schöne Polin“, polka mazurka; svira vojaška godba. 8. Blödek: „Bratom“, možki zbor s čveterospevom. 9. Komzak: „Slovenske Zvuky“, potpourri; svira vojaška godba. 10. Weckl: „Spomladanska“, poluzbor (nov.) 11. Strauss: „Rosen aus dem Süden“, valček; svira vojaška godba. 12. Nedved: „Pod oknom“, možki zbor s tenorsolo; solist g. A. Razinger. 13. Dr. Ipavic-Nemrava: „Domovina“, pe-

— rekel je in ponižno zmajal z ramama: — o takej lepoti se nam še nikdar sanjalo ni, veliki car, živeli smo na Volgi! O Moskvi smo samo slišali, a v tem kraju še nikdar nismo bili!

— Le dobro se imej tukaj, — rekel je Ivan prijazno: — hočem te izredno pogostiti. Pismo Jermaka smo prečitali in že ukazali knezu Bolhovskemu in Ivanu Gluhovu, s pet sto strelci vam iti pomagat.

— Lepo se zahvalimo, — odgovoril je Koljco, in nizko se priklonil: — samo ali ne bode premalo, veliki car?

Ivan se je čudil predrznosti Koljca.

— Ti si jako nagel! — rekel je in pogledal ga strogo. — Ali ne veliš še meni samemu priteči vam na pomoč? Ti misliš, da jaz nemam druge skrbi, kakor vašo Sibirijo? Treba je vojakov proti hanu in proti Litvi. Vzemi, kar se ti da, na obratnem potu si pa naberi prostovoljcev. Dovolj je zdaj vsakovrstnih klatežev v Rusiji. Namesto, da me vsaki dan nadlegujejo za kruh, izselijo naj se v novo zemljo! Pisali smo tudi Volodskemu nadbiskupu, da vam pošlje deset popov, da bodo vam brali maše in opravljali druga cerkvena opravila.

(Dalje prih.)

